

Josip Franulić

IZ PROPOVJEDNIČKE OSTAVŠTINE DON IVA LOZIĆA (1935-1990)

*"Samo nastavak mogega života poslije smrti,
daje pravi smisao i mojemu početku
ovdje na zemlji"*
(A. Korpara)

U broju 3/1991. "Službe Božje" (str. 229-280) objelodanio sam studiju o svojem neposrednom prethodniku u župama Gdinj i Bogomolje na otoku Hvaru: "Don Ivo Lozić (1935-1990) kao gđinjsko-bogomoljski župnik (1968-1978)". U poglavlju, gdje je prikazan kao propovjednik, napisao sam da bi njegova propovjednička ostavština bila zahvalan predmet posebne obradbe, što sada provodim u djelo. Ovaj prikaz ujedno je priznanje i nagrada za njegov uloženi trud i vrijeme u pripremanju propovijedi, čime se bjelodano pokazuje njegov ozbiljan i savjestan pristup evangelizacijskoj službi.

Kako je u spomenutoj studiji navedeno, Lozićeva propovjednička ostavština - koja se poslije njegove smrti našla u župskoj kući njegove zadnje župe Vrboska na Hvaru - sastoji se od 160 *ad verbum* ispisanih propovijedi. (Zahvaljujem Lozićevu vrbovačkom nasljedniku don Emilu Pavišiću, koji me je upozorio na dotičnu ostavštinu i ustupio mi je na proučavanje.) Sve je te propovijedi Lozić izgovorio u Vrboskoj, osim njih osam: sedam ih je izgovorio u Gdinju a jednu - nadnevkom najstariju od svih - na Gospu Karmelsku 1961.g. u svojem zavičajnom mjestu Milni na Braču.

Vrbovačke propovijedi susljedno je ispisivao u razdoblju od zadnje dvije i pol godine svojega života: od 14. nedjelje kroz godinu A (5.VII. 1987.) do 3. nedjelje kroz godinu A (21.I. 1990.). Tada se očitovala njegova opaka bolest pa je preostalih pola godine - do smrti 12. kolovoza 1990. - provodio liječeći se u zdravstvenim ustanovama Jelse, Siska, Zagreba i Splita te u međuvremenu na kućnoj njezi u roditeljskoj kući.

S obzirom na tematiku, dotična ostavština obuhvaća homilije za gotovo cijeli trogodišnji ciklus (A,B,C) nedjeljnih misnih čitanja. Taj je niz iznimno prekidao da bi održao tematsku propovijed u pojedine nedjelje s posebnom namjenom: katehetska (2) i misijska nedjelja, prva pričest i Papin dan. Gospodnje svetkovine zastupljene su propovijedima za Božić (po 3 za polnoćnu i dnevnu misu), Navještanje Gospodinovo, Veliki petak, Spasovo, Duhove (2), Presveto Trojstvo (2), Tijelovo (2), Srce Isusovo i Krista Kralja (2). Za Marijine svetkovine nahode se ove propovijedi: Marija Bogorodica (2), Velika Gospa (3) i Bezgrešno Začće. Što se pak tiče propovijedi na svetačke svetkovine, napisao ih je za sv. Josipa, sv. Ivana Krstitelja, sv. Petra i Pavla te za Sve svete (2). Za blagdane Gospodnje, Marijine i svetačke očuvane su ove propovijedi: Sv. obitelj (2), Krštenje Gospodinovo (3), prikazanje Gospodinovo, Pepelnica, zavjetni blagdan sv. Križa (u Vrboskoj se svetkuje u prvi petak ožujka), Uskrсни ponedjeljak i Preobraženje; Gospa Karmelska (2) i Gospa od zdravlja (2); sv. Stjepan prvomučenik (2) i sv. Ivan apostol; Dušni dan i Stara godina. Tu su još nagovori: za krštenje (2), vjenčanje (3) i sprovode (14).

Gotovo je sve propovijedi ispisao svojim urednim i čitljivim rukopisom koji se ugodno čita (zadnjih 6 mjeseci tipkao ih je na pisaćem stroju). Propovijedi su ispisane na listovima prepolovljenoga strojnog papira. Popunjeni su tekstem samo s jedne strane i obuhvaćaju 4-7 takvih stranica.

Glavnina Lozićevih propovijedi sadrži homilije, u kojima nahodimo i čisto egzegetska tumačenja misnih čitanja. Po svemu sudeći, u tim se dijelovima svojih propovijedi služio određenim priručnicima (takav priručnik spominje samo jednom, a liturgijsko-pastoralni "Listić" 5 puta). U njegovim propovijedima također nahodimo primjere i izreke, preuzete od pojedinih autora. Osim tih, od drugih autora posuđenih djelova Lozićevih propovijedi - čime oni dobivaju na vrijednosti, jer ih on izbirljivo usvaja i prenosi drugima (*contemplata aliis tradere*) - u mnogim nahodimo njegove izvorne odlomke. Njihovim pomnjivim iščitavanjem uviđamo da su plod njegovih zapažanja i razmišljanja, stoga zaslužuju da budu predstavljeni čitateljstvu. Zacijelo će njegovim kolegama ti dijelovi korisno poslužiti kao već doradeći tekstvovi ili kao nadahnuće i glavne misli za izvornu propovijed.

U daljnjem tekstu upoznat ćemo se s Lozićevim aktualnim porukama konkretnim slušateljima, a također će biti u cijelosti preneseni njegovi izvorni primjeri, upotrebljeni u pojedinim propovijedima.

Aktualne poruke u Lozićevim propovijedima

1. korizmena nedjelja C

Da bi čovjek mogao ozbiljno stati pred sebe i pred svoga Boga, on se mora povući u samoću. U tišini samoće, udaljen od buke i jurnjave, čovjek kao kršćanin može ozbiljno razmišljati. Dobro znamo, da po plesnjacima malo je nevinih; na pijankama i za obilatim stolovima malo je posve trijeznih; u gužvi ulice i jurnjavi mnoštva, malo je ozbiljna razmišljanja. Gospodin se povukao u pustinju, kao i svi veliki ljudi Staroga zavjeta, kako bi upoznali sebe i shvatili svoje poslanje. U živoj prirodi punoj cvijeća, ptica i zbivanja, čovjek može slaviti Boga, ali mu ljepota prirode privlači pogled, koji u tom slučaju odvraća od sebe. Međutim, u pustinji, goloj pustoši, čovjeku ništa ne može privući ni pogled ni misli. Prisiljen je tada misliti na sebe i tako spoznavati istinu o sebi.

Ako neki igrač želi vidjeti kako se igra jedna utakmica, on to neće vidjeti ako je stalno u igri. On mora izići iz igre, da bi vidio cijelu igru. - Ako želimo vidjeti kako igramo život, kako igramo moralno-duhovnu utakmicu, moramo se povući iz svakidašnje stiske, da izvan stiske spoznamo pravu istinu o svom životu i življenju. Iz toga će nam biti jasno zašto Crkva od nas traži da u ovom korizmenom vremenu, živeći u nekoj pustinji, udaljimo od sebe sve buke, zabave, pirovanja; da smanjimo štoviše i mnoge inače potrebne jurnjave i brige oko tijela, kako bismo bolje vidjeli dušu i uočili kako nam ona izgleda.

4. korizmena nedjelja C

Bog zna da je on čovjeku potrebit, kao što je majka i njezina ljubav potrebitija bolesnu djetetu nego zdravu. I kao što je veća radost ocu i majci, kad im jedno teško bolesno dijete ozdravi, negoli nad ostalom zdravom djecom, tako se jednako - ali kudikamo uzvišenije - veseli Bog Otac obraćenju svakoga moralno bolesna svoga djeteta.

5. korizmena nedjelja C

Grešnik se mora prethodno obratiti, doživjeti potpun zaokret, što za grešnike znači vlastito uključenje u Otkupljenje. A ne, npr. na Veliki četvrtak se ispovijediti, a već na Uskrs vratiti se na staro.

Kad bismo imali toliko dobrote, da više mislimo na sebe i svoju nutrinu, a manje se bavili tuđim grijesima i manje drugoga osuđivali, možda bismo prije doživjeli vlastito obraćenje. A ovako: često mislimo - svi su grešnici samo ne ja, i onda se ne obraćamo. Ali u tom slučaju - nemamo ni oprosteno, makar koliko često dolazili na ispovijed i mislili da nam je oprošteno.

2. vazmena nedjelja C

Svako naše nevjerstvo, svako naše odbijanje jest izdaja našega krštenja. Zato će nas na dan suda optužiti naše krštenje, osudit će nas naša zaprljana krsna haljina, osudit će nas pogažena otkupiteljska krv Kristova - ako budemo živjeli u stanju našeg izdajstva i stalnog nemara.

Istina je da se svako dijete, pa i Božje, često zaprlja - ali ih mati umiva. To čini i Crkva. Primila je od svog utemeljitelja nalog: "Kojima oprostite grijeh..." I mi se zaprljamo - često. Ali, dajemo li se često i oprati i tako osigurati, da se na nama uvijek mogu vidjeti crte, sličnost s nebeskim Ocem? Ili možda u sve to sumnjamo, kao Toma u uskrsnuće, i zato ne marimo, jer sve to ne možemo očima vidjeti i rukama opipati. Ali Isus je rekao njemu i nama: "Blaženi, koji ne vidješe, a vjeruju".

5. vazmena nedjelja C

Danas, više nego ikada, potrebna je Isusova revolucija ljubavi. Ljubav grli - ne davi, daje - ne otima. Samo ona osigurava stvarno bratstvo, jednakost i slobodu... Kršćani su u prvom redu pozvani izvršavati Kristov nalog: Ljubite jedni druge. Međutim, često se od kršćana može čuti: Ja nikoga ne mrzim, nikomu ne činim zlo. Ali - to nije ljubav. Nije dostatno ne mrziti, treba ljubiti; nije dostatno ne činiti zlo, treba svakomu činiti dobro; nije dosta drugomu ne otimati njegov komad kruha, nego treba svoj komad kruha dati potrebnomu; nije dostatno nikoga ne rasplakati, nego treba tuđu suzu obrišati itd. Velika je razlika između ne mrziti i ljubiti. A Krist zapovijeda ne samo da ne mrzimo, nego traži da ljubimo.

7. vazmena nedjelja C

Gospodin moli za jedinstvo - onih koji su njegovi. Čuli smo! Ali nije dosta čuti, nego slušati, i sebe pitati: živim li ja u ljubavi, u miru, u slozi i jedinstvu! Ako ne živim, nisam kršćanin, makar se i kleo da jesam.

Možda će netko reći: što ja kao pojedinac mogu utjecati na jedinstvo i mir u svijetu? No, sigurno je da se svijet sastoji od pojedinaca kao što se zgrada ili palača sastoji od pojedinih kamenova. Ako bi pojedini kamen rekao: ja nisam važan u toj zgradi jer sam malen i počeo se izvlačiti iz zida, malo po malo srušio bi se zid i zgrada. Tako je i sa zgradom svijeta: svijet je nemiran, jer su pojedinci nemirni. Kad bi baš svaki pojedini živio u ljubavi, u miru, u slozi s drugim - ni u svijetu ne bi bilo ni nemira ni mržnje.

Duhovi

Apostoli i učenici primili su onda Duha Svetoga u punini, jer su bili ujedinjeni u ljubavi, složni u molitvi i željni, otvoreni da dođe. A mi takvi nismo, i u tome je naš promašaj i neuspjeh. A Duh uvijek govori.

Duh Sveti je vječan, trajan dar Crkvi. Bog ne može doći na manje, da bi taj dar opozvao. Duh Sveti je, dakle, tu. Ali ako ga mi danas ne pipamo među nama kršćanima, ako se na današnjim kršćanima ništa ne primjećuje od njegovih darova: ne znači da je pobjegao od Crkve, nego da su kršćani zatajili i da su se zatvorili njegovu djelovanju. Kako bi se drukčije mogla tumačiti činjenica: biti kršćanin, a živjeti u silnu strahu za sutrašnjicu; biti kršćanin i živjeti u silnoj napetosti prema drugomu i ne poštivati ni njegovu specifičnost ni njegovo mišljenje ni njegovo uvjerenje; biti kršćanin i evo doći na misu, a da ih više od polovice redovito ili nikada ne sudjeluje u sakramentu pričesti; biti kršćanin, a istodobno životom svjedočiti ateizam itd. Kršćani su, dakle, došli na manje. Barem danas postanimo svjesni toga, da nismo puni Duha Svetoga, a da je nužno potrebno posjedovati ga za normalan život - i osobni i društveni.

Nedjelje kroz godinu C

2. nedjelja kroz godinu C

Danas, kad oko sebe promatramo mnoge obitelji koje su uništene, brakove koji su razoreni, zapitajmo se koji je tomu uzrok. Nisu li možda mnogi bračni drugovi zaboravili, da se čvrsta zgrada braka ne može izgraditi, ako u temelje te zgrade nije uzidan Bog i njegov zakon; ako Isus nije svagdanji gost te obitelji. Ne zaboravimo istinu: svaka ljubav prije ili poslije dođe na manje, ako ne raste iz Božje Ljubavi!

3. nedjelja kroz godinu C

Mi smo na krštenju pošli za Isusom. I svake se nedjelje - kao nekoć oni u sinagogi - i mi okupljamo oko njega. Upiremo li oči u njega: da upijemo svjetlo njegove poruke? Dođemo li ovdje svaki put s dispozicijom: što mi danas ima reći njegova Riječ? Mogu li oni koji ovdje ne sudjeluju poslije svake mise na nama vidjeti - da smo u misi doživjeli susret s Gospodinim?

4. nedjelja kroz godinu C

One Nazarećane je njihova isključivost dovela do mržnje, pače bili su spremni i ubiti ako netko ne misli kao oni, pa makar to bio i sam Isus. Svi mi u sebi nosimo tu isključivost. Sjetimo se kako se u običnim razgovorima s drugima vladamo, kad taj ne prima naše mišljenje.

Bez ljubavi ne koristi ni vjera ni nada. Jer jednoga dana - na dan Suda - prestat će vjera i nada. Vrijedit će jedino ljubav. Ali, ako nje ne bude, onda smo dosita propali.

5. nedjelja kroz godinu C

Ne smijemo dopustiti, ne smije se dogoditi, da na kraju života moramo priznati: trudili smo se cijeli život i - evo prazne ruke: ništa nismo učinili. Nego, s Gospodinom povezani, na njegovu riječ pozorni, bacajmo mreže svojih nastojanja i bit će sigurno pune.

Nikada u životu nije stanje toliko bezizlazno, da se ne bi isplatilo uvijek iznova započeti. A sjetimo se, koliko ljudi sebe uništi samo zato, što

bra-
nogi
ko u
lanji
te na

nakon doživljenih neuspjeha, nemaju snage ništa više započeti. Koliki npr. studenti nakon mučna učenja znaju doživjeti neuspjeh i onda napuste ili mijenjaju studij, namjesto da iznova pokušaju; koliki bračni drugovi, uza sva dobra nastojanja, dožive da im brak dođe u krizu i pred rasulo. I umjesto da počnu iznova, oni očajni odlaze svaki na svoju stranu. Koliki bolesnici, nakon mnogih liječenja ne osjete poboljšanje. A onda izgube volju za daljnje liječenje, namjesto da se bore i dalje. I tako redom, mogli bismo nabrajati. A evanđelje o ribolovu pisano je za ljude kojima je svega dosta: neuspješni u radu, razočarani od ljudi, nesigurni u sebe i očajni. A Bog im veli: Usudi se i počni iznova!

9. nedjelja kroz godinu C

nekoć
upije-
n: što
poslije
im?

U Božjim knjigama i u crkvenim maticama sigurno nisu ista imena: ima pogana, koji su djelima kršćani; ima kršćana, koji su životom pogani; kršćani nisu uvijek kršćani, a mnogi nekršteni pretekli su kršćane i boljom vjerom i svetijim životom. I zato u Crkvi ide ovako, kako ide... I doklegod naša vjera bude samo naslijeđe prošlosti, a ne bude osobna, svjesna, izgrađena i praktično kršćanska, nema od toga ništa. Pogani će nas preteći u kraljevstvo Božje.

bili su
is. Svi
vorima

Zapitajmo se: zašto je naša vjera toliko nesigurna i bezživotna da se u njoj nama baš ništa ne mičemo? Rekao bih, jedan je jedini razlog: živimo tradicionalnu vjeru kao ondašnji Židovi; ne otvaramo se Kristu, jer mislimo kao i oni da nam nema što nova reći. Jesmo li npr. ikada promišljali, kad smo pozvani na nedjeljnu misu, da smo pozvani zato, da nam Gospodin nešto kaže i mi njemu. I da je potupno sudjelovanje u misi jedini način da nam vjera u pravom smislu oživi. Kako to, da nam je redovito puno važnije hoće li misa trajati jednu uru ili koju minutu više, negoli što ona sadrži? Kako to da više gledamo koliko će propovijed trajati negoli što nam se govori, pa i u najbolje spremljenoj propovijedi? Osjećamo li, da tu s nama nije nešto u redu?

noramo
učinili.
o mreže

Ne vjerujem da gladan čovjek želi što manje pojesti. Ako gladan čovjek nema apetita, ne želi jesti, znači da je bolestan. Ako smo gladni Božje riječi - a jesmo - i ne želimo se njome hraniti, znači da nam je vjera boleзна. A uzrok je jasan: unaprijed se ograđujemo od Božjega zahvata, jer mislimo da nemamo što nova čuti. I tako se vrtimo u krugu... Nemojmo do-

tilo uvi-
zato, što

pustiti da doživimo osudu i sudbinu Židova - i ostanemo izvan vrata Kraljevstva. Nego iskreno molimo: Gospodine, reci riječ i učini me otvorenim i pozornim na tu tvoju riječ - i ozdravit će duša moja!

10. nedjelja kroz godinu C

Čovjekova vječnost ovisi o njegovoj moralnoj smrti, smrti koju čovjek grijehom zadaje duši. Zato je ta moralna, duhovna smrt katastrofa u Božjim očima, jer vodi u nesretnu vječnost. I kad bi imao suze, Bog bi plakao nad svakom tom duhovnom smrću. A mi se, eto, redovito smijemo. Koliko sprovoda moralno mrtvih mladih ljudi prolazi svagdanom mimo nas: koliki su moralno mrtvi zbog psovki, bluda, drogiranja, pijanstva, pronevjere, pljački, zakidanja drugoga moralno i materijalno - a mi nemamo suza za takva umiranja. Od svega je još najžalosnije to, što svi ti moralni mrtvaci sebe još uvijek smatraju kršćanima, sljedbenicima Isusa Krista.

"Mladiću, kažem ti ustani!" I - mladić je ustao živ. Zašto? Zato što je Gospodin svojom božanskom svemoći zaustavio jedan prirodni zakon - proces umiranja. Mladiću, djevojko, čovječe: "kažem ti ustani", govori Gospodin svim nebrojenim moralnim mrtvacima. I - oni ne ustaju. Zašto? Zato, što tu Gospodin nije svemoćan: tu je nemoćan, ako čovjek sam svojom voljom neće da se makne, da oživi. A on čovjeka ne prisiljava.

Ipak je čudno: kad upadnemo u neku tjelesnu nesreću, optužujemo Boga što neće da nas oslobodi; kad svojom voljom upadnemo u moralnu nesreću, grijeh, Bog nas želi izvući, a mi to nećemo. Čudna je ta naša volja - ona je naša sudbonosna sposobnost. Bez nje, doista, ne bismo bili slobodni ljudi, nego životinje. Ali, zapamtimo: ako je upotrijebimo za zlo, onda smo u poziciji goroj i težoj nego životinje: jer njima Gospodin neće suditi, a nama hoće. Pred nama je, dakle, izbor: život ili smrt. Zato: pamet u glavu pa izaberimo život.

11. nedjelja kroz godinu C

Svi mi vidimo trun u oku drugog čovjeka, a često ne vidimo gredu u svom oku. I zato smo spremni upravo udbaški kontrolirati tuđi život i postavljati se za suca drugima. Kako se često čuje iz ustiju mnogih kršćana: zašto Bog trpi tolike psovače, bludnike, lupeže, mrzitelje? Što ih ne zatre i

van vrata Kral-
ne otvorenim i

irti koju čovjek
strofa u Božjim
; bi plakao nad
ijemo. Koliko
o nas: koliki su
a, pronevjere,
no suza za tak-
ni mrtvaci sebe

što? Zato što je
irodni zakon -
istani“, govori
ustaju. Zašto?
vijek sam svoj-
java.

u, optužujemo
mo u moralnu
je ta naša volja
no bili slobod-
io za zlo, onda
n neće suditi, a
met u glavu pa

idimo gredu u
di život i post-
ogih kršćana:
to ih ne zatre i

ne misli? Ma, čekajte malo! Što mislite, kad bi Bog takve kršćane uslišio i počeo ubijati grešnike, koliko bi nas uopće živih ostalo na svijetu?

Zapitajmo se: kad tako nešto priželjkujemo i želimo Božju osvetu, mislimo li na konkretne ljude? Mrzimo li zapravo grijeh ili grešnika? Kad bismo doista mrzili grijeh, onda bi sigurno bilo manje grijeha i u našem životu. A ovako ipak izgleda, da se ne mučimo puno da istrijebimo grijeh. A grešnike imamo rado istrijebili i to odmah, i sve osim sebe.

Na kraju jedan zaključak: nitko nije toliko zao, da ne bi mogao postati svetac. Jer Božja je dobrota velika, ali je potrebna naša suradnja. Primjer je preknica! Ali, nitko nije toliko svet, da ne bi u jednom trenutku slabosti mogao biti proklet. Zato nema razloga da se uznosimo nad drugim. "Tko misli da stoji, neka pazi da ne padne!" A svi smo pozvani da ljubavlju i dobrotom pomagamo jedni drugima čuvati se padova, i surađujući s Božjom milosti postajati što svetiji.

12. nedjelja kroz godinu C

O odgovoru na pitanje: "Tko je za mene Isus Krist?", visi usmjerenje mojeg, tvojeg, svačijega kršćanskog života! I danas su odgovori različiti: jedni kažu da je to dobar čovjek i veliki pravednik; drugi da je prijatelj siromaha i borac za ljudska prava; treći da je očovječitelj i oplemenitelj povijesti. Ali, Da, on je sve to. Ali, ako je on samo to - onda me on osobno ništa ne obvezuje, kao što me obvezuju toliki drugi veliki ljudi u povijesti. No, ako ja u uvjerenjem mogu reći kao Petar: "Ti si Krist, Sin Boga živoga", ja više ne mogu nekažnjivo ostati indiferentan prema Božanskoj osobi. Ona me obvezuje, obvezuje me njegov nauk, njegovi sakramenti, njegova Crkva - jer je tada sve to djelo Božanske osobe, Sina Boga živoga, i ja moram svoj život urediti prema osobi Isusa Krista.

I, na kraju, jedno intimno pitanje - pokušajmo na njega svatko za sebe odgovoriti. No, prije nego što samima sebi odgovorimo, malo se unesimo u svoj život kao kršćanina, u svoje vladanje iz dana u dan, iz godine u godinu, i tek onda odgovorimo: Tko je za mene Isus Krist? Je li on doista za mene Sin Boga živoga? I ako uspijem odgovoriti da jest - onda je li moj život i moje vladanje u stilu Isusova života? A on me obvezuje da ga slijedim! O tim pitanjima razmislimo. Pokušajmo na njih odgovoriti, ali ne površno i brzopleto, nego odgovorno i iskreno.

13. nedjelja kroz godinu C

Postoje samo dva puta, kojima čovjek može putovati kroz život. Jedan je Kristov put - ali to je put križa: strm, uzak i trnovit - ali vodi u slobodu i dovodi do Sreće. Drugi je put lagodna, uživalačkog života: on je širok, ras-košan i lagodan. Ali, taj put čovjeka vodi u duhovno ropstvo, a onda u Propast. Ako sebe smatramo pametnima i razboritima - a vjerujemo da to jesmo - onda se ne bi trebalo kolebati, koji ćemo put izabrati: naporniji, nao-ko put gubljenja, ali jedini siguran put - a to je Kristov. I dakako: izabrati ga - i na njemu ustrajati, jer "tko stavi ruku na plug i obazire se natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje".

Svaki poziv na nešto, ujedno je i poziv od nečega (uz poziv apostola Isus od njih odlučno traži, da ostave sve na što su navezani, kako bi ga mogli slobodno i predano slijediti). Ako zovete dijete koje se igra loptom, i ako se ono odaziva, istodobno ono napušta loptu. Ne može istodobno ići kamo ga šaljete i igrati se loptom. Svaki, dakle, poziv na nešto uključuje i potrebu odreći se nečega, što smeta da se čovjek može odazvati pozivu. I što je poziv savršeniji, uzvišeniji, duhovniji, on traži veće odricanje od onoga što je manje uzvišeno i manje duhovno.

16. nedjelja kroz godinu C

Nažalost, svjedoci smo kako današnji čovjek, a možda i mi isti koji ovo slušamo, previše radimo, a malo molimo: uz materijalni rad, odviše malo slušamo Božja nadahnuća. Grčevito se borimo za boljom zaradom i luđački trčimo za višim standardom. No, zapitajmo se, nije li ta utrka zapravo znak strahovanja pred onim što će biti sutra? A taj strah za sutra, nije li znak gubitka vjere u Božju očinsku brigu? A upravo taj gubitak vjere čini da se Bogu ne obraćamo molitvom, da s njim ne razgovaramo.

Zavaravamo se, kad mislimo, kako zbog zaposlenosti nemamo kada moliti. Nije po srijedi nedostatak vremena, nego nedostatak iskrene vjere. Hoćemo li sada shvatiti, da upravo zato što život vozimo samo jednim veslom, vrtimo se u krugu? I zato nismo nikad zadovoljni, i zato nam sve više-manje ide naopako... Prihvatimo se, po Gospodnjoj želji, s oba vesla voziti život. I zapamtimo: rad nam nije opravdanje da ne slušamo Božju riječ i ne molimo. Isto tako: molitva nas ne opravdava da ljenčarimo i da ne radimo. Čovjek molitve ujedno je i čovjek najbolje akcije... Zato, držimo se one na-

odne: "Radi (gradi, izgrađuj) kao da ćeš uvijek živjeti, a moli se Bogu kao da ćeš sad umrijeti".

17. nedjelja kroz godinu

Razlozi zbog kojih, po svemu sudeći, danas ljudi malo i nerado mole, različiti su i razni, ali bi se sve dalo svesti na to, što čovjek danas misli kako je nam sebi dostatan, kako mu ne treba ničija pomoć, pa ni Božja, i kako ga nekakvo moljakanje samo ponižava. Zato se najčešće čuju prigovori: Što uopće treba moliti? Ili, ako već molimo, molit ću samo za sebe, a drugi neka mole za se. Ili, koja mi korist od molitve, kad sam već toliko molio, a Bog me ne uslišava. Eto, na te i takve prigovore, želi nam odgovoriti pouka današnjih čitanja.

20. nedjelja kroz godinu C

Isus nije rekao da to razdjeljenje među ljudima radi njega, istodobno mržnji i mržnju. Zato, kad bi svatko znao pošteno i iskreno poštivati tuđe makar i protivno uvjerenje, mržnje ne bi bilo.

No, mi često pravimo na tom području ozbiljne pogreške i to u suprotnim smjerovima: ili smo toliki fanatici prema protivnim uvjerenjima da to stvarno mržnju - a to je zlo; ili zbog lažna mira i lagodna suživota pravimo kompromise sa zlom - što je opet veliko zlo. Evo uzmimo samo jedan najobličniji primjer: u kući, recimo, imamo psovača: da bismo sačuvali mir, mi jednostavno šutimo na psovke. Ili: u kući ili u društvu znamo biti s borbenim ateistom, koji nameće svoj stav: radi mira mi se povlačimo i šutimo na njegove napade vjere. Ili: u kući ili obližnjem društvu netko se vlada izrazito nemoralno (recimo, ljeti!) i mi se ne diramo, sve puštamo, da se sačuva mir. Takav mir, radi kojega se mi povlačimo i šutimo, jest lažan mir. To je rdovito mir našeg komoditeta.

Povlačiti se, kad se treba isprситi, ne govoriti kad treba prosvjedovati, jest izdaja vlastitih načela. Kršćanin, koji za ljubav takva lažna mira sve pušta i tolerira, dovodi u pitanje svoje vlastito kršćanstvo. Bog, istina, pravednost, poštenje uvijek moraju biti iznad svega, pa makar zbog njihove obrane nastao razdor među ljudima.

21. nedjelja kroz godinu C

I naše vladanje i naše razmišljanje često je veoma blizu onomu židovskom iz Isusova vremena. Mnogi i danas umišljaju kako im je spasenje osigurano time što su kršteni, krizmani, crkveno vjenčani i što više-manje pohađaju crkvu. I onda mašu svojim krsnim i krizmanim listovima, hvale se svojom pripadnošću Crkvi - kao nekada Židovi - misleći da su već time spašeni, ili sigurni u spasenje, a da se ne moraju svaki dan ozbiljno angažirati oko dobra, i svaki dan se do krvi opirati zlu u sebi i oko sebe.

Shvatimo ozbiljno da se spasavaju samo oni koji se trude oko spasenja, a ne po nekoj pripadnosti religiji ili nekoj Crkvi. Ako se sami osobno i to ozbiljno ne zauzmemo oko spasenja, neće nas spasiti ni naše krštenje ni krizma koje smo primili, ni Crkva kojoj pripadamo - jer i sakramenti i Crkva samo su pomagala na našem putu spasenja. Zato bih rekao i ovdje: pamet u glavu! - da se ne bismo prevarili i jednoga dana doživjeli sudbinu izabranog naroda: pa da jednom ugledamo današnje pogane i sadašnje ateiste kako sjede u nebeskom kraljevstvu na našim mjestima, a sebe nađemo izbačene iz toga kraljevstva.

Kad pogledate oko sebe: koliko ste toga kroz nekoliko godina podigli, izgradili, stekli, nabavili - priznat ćete, koliko vas je to stajalo truda, odricanje, žuljeva, žrtava svake vrste. To je tako. Ništa se vrijedna u životu ne postiže bez velika truda. Ali, zar onda nije smiješno i pomisliti, da se najveća životna vrijednost - a to je spasenje - može postignuti bez truda i velikih odricanja!

22. nedjelja kroz godinu C

Možda ćemo na kraju ovog izlaganja o poniznosti i oholosti reći: pa sve ovo što je rečeno, nas se ne tiče; nikoga ne gazim, ni nad kime se ne uzdižem, nikoga ne ponižavam. Ali, braćo, čekajte malo! Jeste li ikad o ovom razmišljali: što to znači kad se nađete u nekom društvu i kad vaša riječ ili vaša tvrdnja uvijek mora "plivati"? Ili, kad se u vlastitoj kući ne može doći do nekog dogovora, jer uvijek mora biti kako muž hoće, ili obratno: žena uvijek mora imati pravo? Zar to nije uzvisivanje sebe i svoga "ja"? I kad te je netko uvrijedio, a ti nećeš da mu oprostiš godinama, zar to nije posvemašnja oholost? - Zar nije samouzvisivanje, kad se laktaški ili podmićivanjem boriš za položaj za koji nisi sposoban, a zapostavljaš drugoga koji bi tu bolje odgovorio? Ili, kad te Bog zove preko svećenika, tiska ili

...oma blizu onomu
aju kako im je spa-
vjenčani i što više-
izmanim listovima,
i - misleći da su već
svaki dan ozbiljno
sebi i oko sebe.

...e trude oko spasen-
se sami osobno i to
ni naše krštenje ni
sakramenti i Crkva
ao i ovdje: pamet u
i sudbinu izabranog
lašnje ateiste kako
nađemo izbačene iz

...iko godina podigli,
stajalo truda, odri-
rijedna u životu ne
omisliti, da se naj-
ati bez truda i veli-

...i oholosti reći: pa
ni nad kime se ne
lo! Jeste li ikad o
tvu i kad vaša riječ
titoj kući ne može
hoće, ili obratno:
ebe i svoga "ja"? I
inama, zar to nije
se laktaški ili pod-
ostavljaš drugoga
većenika, tiska ili

...drugih na uredniji kršćanski život, a ti godinama bahato prezireš svako pa-
metno upozorenje, nije li to uzvisivanje sebe iznad Boga i Crkve? Što mis-
lite: svi ti čija riječ uvijek mora plivati, svi ti mali laktaši, svadljivci ili baha-
li, kad bi slučajno došli do višeg položaja i imali vlast u rukama, zar se ne bi
vladali kao "bogovi", spremni drugoga i poniziti i zgaziti...

Svi mi osuđujemo one "velike uzvišene", koji su kroz povijest u
svjetskim razmjerima učinili puno zla i Bogu i ljudima. Zašto su oni bili tak-
vi? Ma zato, što je njihova morala uvijek plivati, što nisu znali oprostiti, što
ni bili tirani nad drugima, dok su još bili mali i maleni. Zato se nemojmo za-
varavati misleći kako naša, makar i mala, oholost, nije pogibeljna. Svaka je
oholost pogibeljna, i ona najmanja, jer je redovito izvor velikih zala u svag-
danjem životu - u obitelji i društvu. Zato se na vrijeme i ustrajno kljaštrimo,
jer Gospodin reče: "Tko se uzvisuje, bit će ponižen" - prije ili poslije.

Bilo je ljudi velikih duhom, koje su ljudi za života na sve načine
ponižavali i gazili, ali je njihova veličina ipak jednoga dana zauvijek zasjala.
A bilo je onih koje su ljudi veličali i uzdizali, a bili su duhovne bijede, pa je
njihova slava brzo potamnijela i ušla u zaborav.

23. nedjelja kroz godinu C

Postignuće Božjeg kraljevstva, ulazak u nj, toliko je važan da je, po
Ivanovim riječima, bolje ostati i bez oka i bez ruku i bez nogu, pa i bez ze-
maljskog života, negoli to kraljevstvo izgubiti. Možda se nama, koji sve
promatramo zemaljskim očima, to tako ne čini. Ali, iz Božje perspektive, to
je ozbiljna stvarnost. A takva ozbiljna stvarnost ne može biti podložna kom-
pomisu, ne trpi polovičnost ili predomišljanje, nego: ili - ili... Uzmimo
primjer: ako nekoga ozbiljno zaboli noga, liječnici i isti bolesnik mogu o
tomu misliti ovo ili ono, dok se ne uspostavi prava dijagnoza. Ako se sigurno
uspostavi, da je - recimo - gangrena i da treba odrezati nogu da se spasi
plava, tu više ne može biti kompomisa, nego ili žrtvovati nogu i spasiti
život, ili izgubiti i nogu i život. Mudro će učiniti i liječnik i pacijent, ako
živuju nogu a spase život.

Kad sebe promatramo u svjetlu ovoga što smo rekli o pravoj mudrosti,
ne izgleda da smo uvijek mudri, premda mi sebe takvima držimo. Mi,
odduše, želimo koristiti mudrost, ali mudrost koja koristi samo nama, i tre-
nitno. A takva mudrost u očima Božjim redovito je glupost. I gluposti po-

navljamo na bezbroj načina. Evo, uzmimo samo neke primjere: nedjeljna misa je važna stvar, ali se u kući uvijek nađe nešto što bi se moralo u zadnji čas obaviti, pa se misa propusti, ili se na nju sustavno zakašnjava; molitva je itekako važna; važna je stvar pohoditi bolesnika, osamljena prijatelja. Ali, uvijek se nađu neki hitni poslovi i tako se odgađa i na kraju se ne čine životne važne stvari, nego samo one koje nas tjeraju, a koje su često najobičnije gluposti. A moglo bi se sličnih gluposti nabrojiti mnoštvo.

25. nedjelja kroz godinu C

Doći će dan - možda i iznenada - kad ćemo morati, htjeli mi to ili ne, Bogu dati račun o upravljanju povjerenim dobrima: životom koji živimo i stvarima kojima se služimo. Kakav će račun biti, prema tomu i ishod inventure, ovisi o našoj zauzetosti i našoj brizi oko upravljanja tim dobrima. No moramo priznati, ako želimo biti iskreni samima sebi, da iako često klečimo pred Bogom, iako često na misi slušamo Kristovu poruku, ponajviše se vladamo tako, kao da Gospodin nije ništa rekao. Vladamo se neodgovorno...

Gospodin nas upozorava kako je ludo misliti da je dostatno za spasenje, ako za Boga rezerviramo tu i tamo po koju misao, po komadić vremena, a držimo ga pomnjivo daleko od svega ostaloga u svom životu. Mi ćemo rado doći i na misu, možda se kod kuće i pomoliti. Ali neka Bog stoji daleko od mogega poslovanja, moje trgovine, mogega bračnog života itd. Upadno skače u oči taj nerazmjer između energije, opreza i odluke što ih stavljamo u pokret - i to odmah - kad se radi o vremenitim stvarima, i onoga što (ne)poduzimamo za Božje stvari. Kad se radi o vremenitim stvarima, dosta je i najmanji znak, recimo, bolesti, da se podigne uzbuna, ide od liječnika do liječnika, od pretrage do pretrage, od lijeka do lijeka; naprotiv, na duhovnom području toliko nas nije briga da se makar i malo maknemo na bolje: mimo dopuštamo da se već uhodane duhovne bolesti i dalje mimo razvijaju bez ikakve zebnje, bez ikakva liječenja ili lijeka.

Po Kristovu uvjerenju bogatstvo je najveći uzrok toga nerazmjera između materijalnoga i duhovnog u nama, najveći je uzrok naše tromosti u odlučivanju za Božju stvar. Obogaćivanje, naime, zatim briga za očuvanje bogatstva i imutka, pa briga za povećanjem bogatstva itd., što je sve međusobno povezano, ljude jednostavno čini robovima toga. Oni više nisu slobodni odlučiti se za nešto kreposnije, jer ih bogatstvo opčara. Postaju robovi bogatstva, ono je njihov gospodar, a oni mu služe, i u toj službi bo-

ere: nedjeljna
oralo u zadnji
va; molitva je
rijatelja. Ali,
ju se ne čine
su često najo-
/o.

i mi to ili ne,
koji živimo i
ishod inven-
dobrima. No
često klečimo
ajviše se vla-
lgovomo...

atno za spa-
nadić vreme-
tu. Mi ćemo
; stoji daleko
itd. Upadno
i stavljamo u
onoga što
arima, dosta
liječnika do
z, na duhov-
no na bolje:
no razvijaju

nerazmjera
e tromosti u
za očuvanje
što je sve
ni više nisu
Postaju ro-
j službi bo-

patstvu i imutku žrtvuju sve svoje vrijeme. Zato Isus govori, kako se ne može služiti dvojici gospodara - Bogu i bogatstvu. To su dvije nespojive stvarnosti.

28. nedjelja kroz godinu C

Kad bismo mi htjeli izmjeriti našu osobnu zahvalnost prema Bogu za sve darove koje primamo, mogli bismo mirne duše ustvrditi, da se naše vladanje ne razlikuje od vladanja one devetorice ozdravljenih gubavaca, koji nam našli shodnim zahvaliti Kristu. Možda se ta naša teškoća da budemo zahvalni Bogu rađa iz činjenice, što mi ne znamo biti zahvalni ljudima. No, pitajmo se: zašto je to tako?

Jedan je psiholog, proučavajući taj problem, povezo to naše stanje s našim djetinjstvom: naime, često roditelji djecu poučavaju da kažu "hvala", kad im netko nešto daruje. Netko im dađe bombon, a roditelji odmah upozore: Kako se reče? I dijete makinalno kaže: hvala. Međutim, ono to "hvala" osjeća kao prisilu koja mu se nameće, to je prisilni "hvala". I tako se u njenu podinama stvara otpor prema zahvaljivanju. Ipak, odgajanje za zahvalnost upada u srž odgoja. Ali treba odgajati tako, da dijete nauči biti zahvalno u slobodi i svjesno.

Međutim, ako smo tako i odgojeni, većina nas više nismo djeca, mislim svojim glavom. Zato bi ovo razmišljanje moralo u nama učvrstiti svijest o potrebi zahvalnosti: i ljudima, a pogotovo Bogu. A biti zahvalan Bogu znači: spoznati svoju potrebu, svoju nemoć, svoju ovisnost o Bogu. Sv. Pavlo veli: "Što imaš, a da nisi primio? A ako si primio, što se hvališ kao da nisi primio?" Ta će nas svijest učiniti otvorenima da primimo Božje spasenje, kao Naaman Sirac i onaj deseti gubavac. Naprotiv, ako po nezahvalnosti ostanemo zatvoreni, Božji darovi i Božja pomoć odbijaju se od nas, kao što se sunčane zrake odbijaju od prostorija, ne mogu u njih ući, ako su prostorije zatvorene mračnicama. A budući da ipak bez te pomoći ne možemo, mi sebe osuđujemo na propast. I tko nas je tada upropastio? Odgovor je: naša zatvorena nezahvalnost!

33. nedjelja kroz godinu C

Postoje sudbonosni trenuci u ovom životu, koji odlučuju kakva će biti naša vječnost. Postoji i kobna mogućnost da promašimo, da se - kako se

ono kaže - prijeđemo i da u času Dolaska Gospodnjega budemo nespremni i zauvijek se upropastimo. Da se to ne dogodi, treba znati i htjeti čitati znakove vremena, po kojima Gospodin govori upravo meni, tebi - a ne nekoj masi: i to govori danas! Treba se znati zapitati u bilo kojoj situaciji: što meni Gospodin poručuje po ovom događaju: po ovoj, recimo, bolesti; po ovom ratu; po gušenju onih stotinu rudara; po mržnji nekoga prema meni itd. Kroz sve te događaje i zbivanja Gospodin znade kucati na vrata meni, tebi. Treba ga uočiti i otvoriti mu. Jer se može dogoditi, ako mu nismo otvorili nego ga tvrdokorno odbili, da se više nikad nama ne vrati - a to bi bila naša propast!

Gospodnje svetkovine kroz godinu

Presveto Trojstvo

Nekada su naši stari znali moliti svaki dan: "Izmolimo tri Očenaša da zahvalimo: Bogu Ocu za stvaranje, Bogu Sinu za otkupljenje, Bogu Duhu za posvećenje". U tim jednostavnim pučkim riječima sadržana je sva teološka vjera našega puka u Presv. Trojstvo.

Nama se čini, npr. da puno bolje poznajemo sitno dijete, koje se danas igra na suncu, negoli što poznajemo sunce. Pa ipak, to dijete može sunce spoznati, a sunce ne može njega. Ono se može suncu veseliti, a sunce to ne može. Dijete živi, a sunce ne. Sunce je lijepo samo zato što dijete ima oči, kojima zaključuje na tu ljepotu. Sunce ne vidi, ne osjeća ljepotu djeteta. Itd. itd. - Kad je, dakle, dijete - čovjek, tolika tajna koju ne shvaćamo, možemo li uopće pokušati shvatiti tajnu Boga?

Tijelovo

Kao negativnu posljedicu toga vremena, kad se pričest neobvezatno dijelila izvan mise, i danas imamo činjenicu, da se od nazočnih na misi pričesti tek 15-20%, a ostalih 80% budu samo pasivni promatrači Euharistije.

Nažalost sami vjernici sve su sveli na procesiju. Tako se bilo uvriježilo - i ja se toga sjećam - kad su mnogi dolazili samo na procesiju, a da uopće ni na misu ne bi došli. To je - vidite i sami - bila lakrdija od vjere u Euharistiju. (A dosta se sjetiti još uvijek našega Velikog petka, da vidimo kako je to veliki besmisao u odnosu na pravi smisao Euharistije. - Tu Lozić očito misli na većemju teoforičnu procesiju Velikog petka, op. J.F.)

spremni i
biti zna-
ne nekoj
što meni
po ovom
itd. Kroz
bi. Treba
i nego ga
propast!

Dokle god ne budemo na svakoj misi, u kojoj sudjelujemo, ujedno i
svi pristupali na pričest, dotle će i naša vjera u Euharistiju i naše čašćenje
biti jalovi i prazni. Tim više, što ne postoji opravdanje, da ne bude tako!

Srce Isusovo

Ova nam je svetkovina osvješćenje i poziv da stanemo pred tu
Božansku ljubav, da se zamislimo i zapitamo: kako ja uzvraćam Isusu na tu
ljubav? Zar nije i moj, tvoj život često više nezahvalnost i nemar, negoli od-
govor ljubavlju na ljubav... Pokušajmo analizirati svoje djelovanje, svoje
čine, svoje misli - ali iskreno i otvoreno, pa ćemo vidjeti da nas savjest ima
zašto prekoraivati. Tješi nas činjenica da u Kristovu srcu ima mjesta za
grešnike. Potražimo i mi malo mjesta u tomu milosrdnom Kristovu srcu.

enaša da
gu Duhu
sva teo-

Krist Kralj

Svatko će se morati susresti s Isusom Kristom, nepodmitljivim svjed-
okom svojega života: ja, vi - svi. Hoćemo li moći radosno mu pogledati u
lice, ili će nam njegov pogled biti strašan teret?

se danas
že sunce
nce to ne
ima oči,
steta. Itd.
možemo

Mi susrećemo Boga svaki dan u osobi čovjeka kojega susrećemo: i
onoga sveca i onoga grešnika. Je li pri tim susretima mislimo na to? Kad
bismo mislili, onda ne bismo nikad nikomu ništa zla učinili - jer ćemo po
tomu biti suđeni. Tijekom crkvene godine promatrali smo Božje djelo koje
je učinio za čovjeka. Danas, na zadnju nedjelju, Krist Otkupitelj čovjeka
postavlja nam pitanje: a što ti činiš za čovjeka? Ako je čovjek bio vrijedan
njegovoga utjelovljenja i moje prolivene krvi, znak je to da je čovjek velika vri-
jednost. Zato ću te suditi po tomu kako s čovjekom oko sebe postupaš. Evo
nam recepta za život - o njemu ovisi naša vječna sudbina!

ovezatno
na misi
haristije.
vriježilo
uopće ni
haristiju.
e to veli-
misli na

Po krštenju smo mi prvi pozvani da slušamo Kristov glas: živeći isti-
nu, njegujući svetost, šireći ljubav i mir. Jesmo li doista takvi? Hoće li nas
možda mnogi i mnogi, koji formalno ne pripadaju Crkvi, ali su veći ljubitelji
Istine i promicatelji mira nego mi, preteći u njegovo kraljevstvo i zasjesti na
naše pripravljeno mjesto, a mi ćemo ostati vani, pred vratima? Ako Krist
nije kralj našega srca, ako nije središte našega doma i obitelji, nego je
možda i nepoželjan; ako ga se u društvu ili na radnom mjestu lako
odričemo, ili ga se stidimo - u ozbiljnoj smo pogibelji da ne pripadamo nje-
govu kraljevstvu, makar bili i kršteni.